

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ БОТАНІКИ ІМ. М.Г. ХОЛОДНОГО

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Інституту ботаніки

член-кор. НАН України

Сергій МОСЯКІН

наказ № *14* від «*06*» *12* 2024

ПОЛОЖЕННЯ
про освітню програму в Інституті ботаніки
ім. М.Г. Холодного НАН України

«СХВАЛЕНО»

Вченою радою

Інституту ботаніки

протокол № *14*

від «*05*» *12* 2024

КИЇВ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Призначення та сфера використання

Положення про освітню програму в Інституті ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України (далі – Положення) розроблено з метою встановлення єдиних норм і правил до структури, змісту та оформлення освітньої програми підготовки здобувачів вищої освіти; визначення порядку, процедур та регламентації її відкриття, розроблення та затвердження, перегляду та оновлення, моніторингу та закриття.

1.2. Законодавчо-нормативне забезпечення

Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII «Про вищу освіту»; Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII «Про освіту»; Положення про акредитацію освітніх програм, за яким здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»; Статут Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України; Концепція розвитку Національної академії наук України; Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості у Європейському просторі вищої освіти (ESG2015); Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система. Довідник користувача. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015; Система управління якістю. Вимоги. ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT), К.: ДП «УкрНДНЦ», 2016; Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти, (Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187) (далі – Ліцензійні вимоги); Національна рамка кваліфікацій (Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341); Положення про організацію освітнього процесу в Інституті ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України; Лист Міністерства освіти і науки України від 05.06.2018 р. № 1/9-377 «Щодо надання роз'яснень стосовно освітніх програм»; Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти (2005 р.); Постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)»; Постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 № 167 «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії»; Постанова Кабінету Міністрів України від 03.04.2019 № 283 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261».

1.3. Скорочення, які вживаються у даному Положенні

ДК – державний класифікатор

ЄКТС – Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

КМУ – Кабінет Міністрів України

МОН – Міністерство освіти та науки України

НАЗЯВО – Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти

НП – навчальний план

НПП – науково-педагогічний персонал
 НРК – Національної рамка кваліфікацій
 ОНП – освітньо-наукова програма
 ПРН – програмні результати навчання.

1.4. Терміни, які вживаються у даному Положенні

Термін	Тлумачення
Автономність і відповідальність	здатність самостійно виконувати завдання, розв'язувати задачі і проблеми та відповідати за результати своєї діяльності
Академічна мобільність	можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами.
Акредитація освітньої програми	оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет: <ul style="list-style-type: none"> - відповідності стандарту вищої освіти; - спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у програмі результатів навчання; - досягнення заявлених у програмі результатів навчання.
Атестація	встановлення відповідності рівня якості отриманої вищої освіти вимогам стандартів вищої освіти по закінченню навчання за освітньою програмою
Гарант освітньо-наукової програми	це науково-педагогічний або науковий працівник, який/яка працює за основним місцем роботи, несе відповідальність за якість освітньої програми, має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною чи спорідненою до освітньої програми спеціальністю, або належний досвід роботи в галузі. Призначення, права та обов'язки гаранта освітньої програми відносяться до автономії закладу вищої освіти. Цей працівник/працівниця може виступати гарантом лише однієї освітньої програми. Гарант освітньої програми може працювати на відповідній кафедрі або в будь-якому іншому університетському підрозділі.
Група забезпечення спеціальності	група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, для яких заклад освіти є основним місцем роботи і які відповідають за виконання освітніх програм за спеціальністю на певних рівнях вищої та фахової передвищої освіти, післядипломної освіти для осіб з вищою освітою та осіб з освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста, особисто беруть участь в освітньому процесі і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Ліцензійними умовами
Доктор філософії	Освітньо-науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою закладом вищої освіти або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.
Загальні компетентності	знання, розуміння, навички та здатності, якими здобувач вищої освіти оволодіває у рамках виконання певної програми

Термін	Тлумачення
	навчання і які мають універсальний характер
Закриття ОНП	вилучення даної освітньо-наукової програми з переліку ОНП, що реалізуються в Інституті ботаніки ім. М.Г. Холодного
Інтегральна компетентність	узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності
Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС)	система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС
Кваліфікація	офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту
Кваліфікація професійна	кваліфікація, яка присуджується на підставі виконання вимог професійних стандартів, що діють у сфері праці, і відображають здатність особи виконувати завдання і обов'язки певного виду професійної діяльності. Професійні кваліфікації надаються роботодавцями або спільно з ними, або за встановленими за їх участю правилами
Кваліфікаційна робота	вид підсумкової атестації, що передбачається на завершальному етапі здобуття певного рівня вищої освіти для встановлення відповідності набутих здобувачами результатів навчання (компетентностей) вимогам стандартів вищої освіти. Форми кваліфікаційної роботи включають (не обмежуючись зазначеним): дипломну роботу, дисертаційне дослідження, публічну демонстрацію (захист), сукупність наукових статей, комбінацію різних форм вище зазначеного тощо.
Кваліфікаційний рівень	структурна одиниця Національної рамки кваліфікацій, що визначається певною сукупністю компетентностей, які є типовими для кваліфікацій даного рівня
Компетентність	динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти
Комунікація	взаємозв'язок суб'єктів з метою передавання інформації, погодження дій, спільної діяльності
Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (кредит ЄКТС)	одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС

Термін	Тлумачення
Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми	відображає відповідність закодovаних обов'язкових і вибіркових компонент та програмним компетентностям
Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньо-професійної програми	відображає відповідність закодovаних обов'язкових і вибіркових компонент та програмним результатам
Моніторинг ОНП	постійний, цільовий контроль і діагностика стану ОНП на базі систематизації існуючих джерел інформації, а також спеціально організованих досліджень і вимірювань з метою зіставлення реального стану з очікуваними результатами при створенні ОП, відстеження освітнього процесу в межах даної ОП за чітко визначеними показниками
Науковий компонент	наукова складова освітньо-наукової програми підготовки здобувачів ступеня доктора філософії, що передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації; оформляється у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта і є невід'ємною частиною навчального плану аспірантури
Національна рамка кваліфікацій, (НРК)	цілісний міжнародний зрозумілий опис національної шкали кваліфікацій (у вигляді кваліфікаційних рівнів) у термінах компетентностей, через який всі кваліфікації та інші навчальні досягнення, зокрема у вищій освіті, можуть бути виражені й співвіднесені між собою в узгоджений спосіб. В Україні Національна рамка кваліфікацій затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій»
Оновлення ОНП	форма перегляду ОНП у вигляді оновлення окремих структурних елементів ОНП з відповідними змінами в програмах освітніх компонентів, навчальному плані ОНП тощо
Освітньо-наукова програма	освітньо-наукова програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій). Освітньо-наукова програма може визначити єдину в її межах спеціалізацію або не передбачати спеціалізації
Освітній компонент	самодостатня і формально структурована частина освітньої програми (наприклад, навчальна дисципліна, виробнича практика тощо)
Проектна група з розроблення освітньо-наукової програми підготовки докторів	група, до складу якої мають входити, гарант ОНП та наукові співробітники, представники ради молодих вчених, аспіранти, докторанти, представники роботодавців та стейкхолдерів (за згодою)

Термін	Тлумачення
філософії	
Програмні результати навчання	узгоджений набір 15–20 тверджень, які виражають, що здобувач вищої освіти повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	компетентності, що залежать від предметної області та є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю
Спеціальність	деталізована предметна галузь освіти і науки, яка гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти і об'єднує споріднені освітні програми, що передбачають спільні вимоги до компетентностей і результатів навчання випускників
Фахові (предметно-специфічні) компетентності	компетентності, які безпосередньо визначають специфіку (галузі знань/предметної області/спеціальності) освітньої програми та кваліфікацію випускника, забезпечують індивідуальність кожній освітній програмі; є специфічними для даної предметної області, безпосередньо пов'язані із спеціальними знаннями у предметній області, визначають профіль програми, тобто роблять її індивідуальною, істотно відмінною від інших програм
Якість вищої освіти	відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітніх послуг

2. ВИМОГИ ДО НАЗВИ, СТРУКТУРИ, ЗМІСТУ ТА ОФОРМЛЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

2.1. Назва та структура освітньої програми

Назви освітньо-наукової програми повинні містити ключові слова відповідних спеціальностей (спеціалізацій) у формі повного збігу, парафрази або за змістом відповідати їм з урахуванням особливостей реалізації програми. До назви можуть включатися професійні назви робіт згідно з Класифікатором професій ДК 003:2010 (за умови спрямованості програми на відповідну кваліфікацію), а також назви ключових фахових компетентностей, визначених стандартом вищої освіти. При цьому слід уникати конфлікту назв, зокрема використання найменувань інших галузей, застарілих спеціальностей або ідентичних назв для різних програм. У разі міждисциплінарної підготовки в назві обов'язково чітко визначається перша спеціальність або кваліфікація.

Освітньо-наукова програма підготовки в аспірантурі є профільною та спеціалізованою. Вона обов'язково містить чотири обов'язкові компоненти згідно з Національною рамкою кваліфікацій: поглиблені знання зі спеціальності, загальнонаукові (філософські) компетентності, універсальні навички дослідника (зокрема, презентація результатів та управління проєктами) і мовні компетентності. Важливою умовою є забезпечення права здобувачів на вільний вибір навчальних дисциплін в обсязі не менше 25 відсотків від загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для відповідного рівня вищої освіти, згідно із законодавством.

На основі освітньої програми розробляється навчальний план, що деталізує освітній процес. Він визначає перелік і обсяг компонент (навчальних дисциплін, практик, атестації) у кредитах ЄКТС, послідовність їх вивчення, графік освітнього процесу, а також форми проведення занять, поточного та підсумкового контролю. Навчальний план є інструментом реалізації змісту програми, що забезпечує логічність та системність підготовки майбутніх науковців.

2.2. Структурні елементи освітньо-наукової програми

Освітньо-наукова програма є комплексним документом, що включає титульний аркуш, передмову та детальний профіль програми (загальну інформацію, мету, характеристики, придатність до працевлаштування, методи викладання й оцінювання, програмні компетентності та результати навчання, ресурсне забезпечення та умови академічної мобільності). Обов'язковими додатками до програми є перелік компонент та їх логічна послідовність, визначена форма атестації здобувачів, а також матриці відповідності програмних компетентностей та результатів навчання (ПРН) конкретним освітнім компонентам. Програма засвідчується підписом гаранта на останньому аркуші, що підтверджує його відповідальність за зміст та якість розробленого документа.

Титульний аркуш ОНП має містити повну назву програми, рівень та ступінь вищої освіти, шифр і назву галузі знань та спеціальності, а також присвоєвану кваліфікацію. На титульній сторінці обов'язково фіксуються реквізити протоколу засідання Вченої ради Інституту ботаніки про затвердження програми за підписом голови ради, а також вихідні дані наказу про введення ОНП у дію, скріплені підписом директора установи. У нижній частині аркуша зазначаються місто та рік розробки програми.

Передмова до освітньої програми містить відомості про склад робочої групи, відповідальної за її розробку, та перелік рецензентів (зовнішніх стейкхолдерів), які надали відгуки на програму. Наступним розділом є «Профіль освітньо-наукової програми», який виступає основним навігатором за змістом навчання. Він інтегрує всі ключові параметри підготовки фахівця: від стратегічної мети навчання до конкретних інструментів оцінювання результатів, забезпечуючи прозорість та зрозумілість освітнього процесу як для здобувачів, так і для перевіряючих органів.

Профіль освітньої програми подається у вигляді таблиці:

1. Загальна інформація	
Повна назва наукової установи	
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації	Вказується ступінь вищої освіти та повна назва кваліфікації мовою оригіналу, які присуджуються на основі успішного завершення

мовою оригіналу	даної освітньої програми. Якщо за результатами успішного виконання освітньої програми присвоюється професійна кваліфікація, то подається її назва та вказується процедура її присвоєння.
Офіційна назва освітньо-наукової програми	
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Тип диплому – одиничний, подвійний, спільний. Обсяг вказується в кредитах ЄКТС та роках і місяцях.
Наявність акредитації	Подається інформація про акредитацію освітньої програми. Вказується дата видачі, серія та номер сертифікату про акредитацію освітньої програми.
Цикл/рівень	НРК України, FQ-EHEA, EQF-LLL
Передумови	Вимоги щодо попередньої освіти. За необхідності вказується, що обмежує перехід на дану освітню програму.
Мова(и) викладання	українська
Термін дії освітньої програми	Вказується термін дії освітньої програми до її наступного планового оновлення. Цей термін не може перевищувати періоду акредитації.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	Вказується веб-адреса сторінки даної освітньої програми на офіційному сайті Університету.
2. Мета освітньої програми	
Чітке та коротке формулювання	
3. Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Зауваження: якщо освітня програма є мульти- чи міждисциплінарною, то вказується перелік її основних компонент, а також орієнтовний обсяг кожної компоненти у відсотках від загального обсягу освітньої програми. Якщо освітня програма є спеціалізованою (формальна спеціалізація в рамках спеціальності із відображенням цього в документі про вищу освіту), то вона має бути зареєстрована в НАЗЯВО.

Орієнтація освітньої програми	Освітньо-наукова програма (для доктора філософії). Відповідно до Міжнародної стандартної класифікації освіти (МСКО) освітньо-наукова програма може мати академічну або прикладну орієнтацію. Доцільно коротко охарактеризувати наукову орієнтацію та професійні (спеціалізаційні) акценти.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Загальна/спеціальна освіта в галузі/предметній області/спеціальності. Ключові слова.
Особливості програми	Наприклад: обов'язковий семестр міжнародної мобільності; реалізується англійською мовою; вимагає спеціальної практики тощо. Можуть вказуватись узгодженість даної освітньої програми із програмами інших країн, експериментальний характер освітньої програми та інші особливості, які надає Закон України «Про вищу освіту» в контексті академічної автономії
4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Коротко вказуються види економічної діяльності, професійні назви робіт за Класифікатором професій Можливості професійної сертифікації.
Подальше навчання	Вказуються можливості для продовження навчання на вищому рівні.
5. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Коротко описуються основні підходи, методи та технології, які використовуються в даній програмі. Для освітньої програми третього (освітньо-наукового) рівня вказується обов'язковість наукового компонента програми, організація роботи аспіранта над дисертацією, наявність наукових публікацій (у фахових, міжнародних виданнях, журналах, що включені до наукометричних баз тощо), апробації та впровадження результатів наукової роботи аспіранта.
Оцінювання	Для освітньої програми третього (освітньо-наукового) рівня: проміжних контроль за виконанням індивідуального плану аспіранта за науковою складовою, передбаченою індивідуальним навчальним планом (двічі на рік).
6. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Формулюється шляхом конкретизації інтегральної компетентності відповідного стандарту вищої освіти в контексті особливостей даної освітньої програми.

Загальні компетентності (ЗК)	<p>Рекомендується за необхідності із врахуванням особливостей конкретної освітньої програми вибирати (додаткові до визначених стандартом) компетентності із переліку загальних компетентностей проекту Тюнінг.</p> <p>Виділяються:</p> <ul style="list-style-type: none"> - компетентності, визначені стандартом вищої освіти; - компетентності, визначені закладом вищої освіти. <p>Передбачається, що в стандарті вищої освіти буде визначено 8-12 загальних компетентностей, які в основному вибираються з переліку проекту Тюнінг.</p>
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	<p>Корелює з описом відповідного кваліфікаційного рівня НРК, назви компетентностей формулюються із врахуванням категорій компетентностей НРК. Рекомендується використовувати міжнародні зразки (проект Тюнінг, стандарти QAA тощо).</p> <p>Виділяються:</p> <ul style="list-style-type: none"> - компетентності, визначені стандартом вищої освіти; - компетентності, визначені закладом вищої освіти. <p>Якщо освітня програма передбачає наявність декількох неформальних спеціалізацій, то програмні компетентності доцільно формулювати для кожної спеціалізації окремо.</p>
	<p>Передбачається, що в стандарті вищої освіти буде визначено 15-18 фахових (спеціальних) компетентностей</p>
7. Програмні результати навчання	
Програмні результати навчання (ПРН)	<p>Виділяються:</p> <ul style="list-style-type: none"> - програмні результати навчання, визначені стандартом вищої освіти спеціальності ; - програмні результати навчання, визначені закладом вищої освіти (як правило, не більше 5). <p>Програмні результати навчання формулюються в активній формі із врахуванням різних рівнів складності у когнітивній сфері (таксономія Блума), а також у афективній та психомоторній сферах.</p>
8. Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>Вказуються специфічні характеристики кадрового забезпечення, включаючи можливу участь закордонних фахівців.</p> <p>Для освітньої програми третього (освітньо-наукового) рівня: демонструється дотичність тем наукових досліджень аспірантів напрямам дослідження наукових керівників та заходи для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Вказуються специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення.</p> <p>Для освітньої програми третього (освітньо-наукового) рівня: вказуються можливості ЗВО матеріально забезпечити можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень аспірантів (доступ до відповідного обладнання тощо)</p>

Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Вказуються специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення Для освітньої програми третього (освітньо-наукового) рівня: вказуються можливості наукової установи організаційно забезпечити можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень аспірантів (проведення регулярних конференцій, семінарів, тренінгів тощо)
9. Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Вказуються укладені угоди про академічну мобільність, подвійне дипломування тощо.
Міжнародна кредитна мобільність	Вказуються укладені угоди про міжнародну академічну мобільність, про подвійне дипломування, про тривалі міжнародні проєкти, які передбачають включення студентів тощо.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Умови та особливості освітньої програми в контексті навчання іноземних громадян.

Перелік компонент освітньої програми

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, практики, атестація здобувачів вищої освіти)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти освітньої програми			
	Цикл загальної підготовки		
OK1			
OK2			
...			
	Цикл професійної підготовки		
OK...			
...			
Загальний обсяг обов'язкових компонент:			
Вибіркові компоненти освітньої програми			
	Цикл загальної підготовки		
BK1			
BK2			
...			
	Цикл професійної підготовки		
BK...			
...			
Загальний обсяг вибірових компонент:			
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ			

Структурно-логічна схема освітньої програми

Короткий опис логічної послідовності вивчення компонент освітньої програми подається у вигляді графа.

Форма атестації здобувачів вищої освіти.

Атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертаційної роботи доктора філософії або, як виняток, наданням висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження у формі витягу з протоколу засідання випускаючої кафедри про рекомендацію до захисту дисертації.

Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми оформлюється у вигляді таблиці:

	ОК1	ОК2	ОК3	...	ВК1	ВК2	ВК3	...	
ЗК1	+					+			
ЗК2		+			+		+		
ЗК3			+						
...									
ФК1	+				+				
ФК2		+				+			
...							+		

Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми оформлюється у вигляді таблиці:

	ОК1	ОК2	ОК3	...	ВК1	ВК2	ВК3	...	
ПРН1	+					+			
ПРН2		+			+		+		
ПРН3			+						
...									

3. ПОРЯДОК ВІДКРИТТЯ, РОЗРОБЛЕННЯ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Нова ОНП відкривається в межах спеціальності за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти, на провадження освітньої діяльності за якою Інститут має чинну ліцензію. Ініціювати відкриття нової ОНП можуть представники академічної спільноти Інституту (наукові відділи, Вчена рада) або зовнішні стейкхолдери.

Розроблення ОНП здійснюється на основі стандартів вищої освіти за відповідною спеціальністю. У разі відсутності затвердженого стандарту програма розробляється з орієнтацією на вимоги Національної рамки кваліфікацій та професійних стандартів у відповідній галузі (за наявності останніх).

Процедура відкриття нової ОНП передбачає такі етапи:

Обґрунтування та аналіз. Робоча група проводить аналіз затребуваності програми на ринку наукових та освітніх послуг, а також оцінює достатність ресурсного забезпечення (кадрового, матеріально-технічного, інформаційного) для її функціонування.

Ухвалення рішення про доцільність. Розгляд обґрунтування на засіданні Вченої ради Інституту та прийняття рішення про розроблення ОНП.

Формування проєктної групи. Призначення гаранта програми та затвердження складу проєктної групи з її розроблення.

Проектування ОНП. Формування змісту програми (компетентностей, результатів навчання, навчального плану) та обговорення проєкту зі стейкхолдерами.

Експертиза та затвердження. Внутрішнє рецензування, погодження Вченою радою та затвердження ОНП наказом директора Інституту ботаніки.

3.1. Аналіз та обґрунтування затребуваності нової ОНП та оцінювання ресурсної бази

Обґрунтування доцільності відкриття нової ОНП базується на комплексному аналізі суспільної потреби та її наукового потенціалу, що визначається шляхом консультацій із внутрішніми та зовнішніми стейкхолдерами. Цьому етапу передують порівняльний моніторинг аналогічних програм у провідних вітчизняних і закордонних наукових установах та закладах вищої освіти. Робоча група проводить дослідження ринку праці та академічного середовища, оцінює можливості позиціонування програми, її унікальність в освітньому просторі, а також перспективи майбутнього працевлаштування випускників. Аналіз здійснюється у розрізі географічних сегментів, попиту роботодавців на фахівців відповідного профілю та включає опис процедур маркетингових досліджень, що слугують підґрунтям для започаткування ОНП.

Для отримання об'єктивної оцінки до розроблення ОНП залучаються представники різних груп стейкхолдерів як учасники проєктної групи або консультанти. Виходячи з прогнозованого змісту програми та враховуючи чинні Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності, робоча група спільно з профільними науковими відділами Інституту здійснює попереднє оцінювання достатності ресурсів (кадрових, матеріально-технічних, фінансових та організаційних). За результатами такого аналізу готується висновок про спроможність Інституту забезпечити якісну реалізацію ОНП або обґрунтовується потреба у залученні зовнішніх ресурсів.

3.2. Розгляд та ухвалення рішення про доцільність відкриття освітньо-наукової програми

Робоча група подає обґрунтування необхідності відкриття ОНП, сформоване відповідно до п. 3.1 цього Положення, на засідання профільного наукового відділу (або спільне засідання відділів для міждисциплінарних програм), що здійснює підготовку здобувачів за відповідною спеціальністю. За результатами розгляду приймається рішення про доцільність розроблення програми, що оформлюється витягом із протоколу засідання наукового підрозділу.

Підготовлене обґрунтування разом із витягом із протоколу засідання відділу передається на розгляд Вченої ради Інституту. У разі ухвалення Вченою радою позитивного рішення щодо започаткування нової ОНП, заступник

директора з наукової роботи (або керівник відділу аспірантури) готує службове подання на ім'я директора Інституту. Подання має містити обґрунтування доцільності відкриття програми та пропозиції щодо складу проєктної групи з її розроблення, попередньо узгоджені з підрозділом, відповідальним за координацію освітньої діяльності.

3.3. Формування проєктної групи з розроблення освітньо-наукової програми

Директор Інституту, розглянувши службове подання, приймає остаточне рішення щодо доцільності розроблення нової ОНП. У разі позитивного рішення видається наказ директора про започаткування програми та затвердження персонального складу проєктної групи з її розроблення. Припинення діяльності проєктної групи, зміна її складу або призначення нового керівника (гаранта) ОНП здійснюється на підставі відповідного наказу директора Інституту.

Після офіційного затвердження складу робоча група розпочинає роботу над проєктом ОНП та супровідною документацією відповідно до встановлених вимог.

3.4. Розроблення проєкту освітньо-наукової програми

Розроблення проєкту ОНП передбачає виконання проєктною групою комплексу завдань, спрямованих на формування якісного змісту та структури навчання. До них належать: визначення виду ОНП та її профілю; формування переліку освітніх компонентів із уникненням дублювання їхнього змісту; встановлення форм навчання та розроблення відповідного навчально-методичного забезпечення. Особлива увага приділяється узгодженню ключових елементів програми (компетентностей, програмних результатів навчання, структурно-логічної схеми та навчального плану) із зовнішніми та внутрішніми стейкхолдерами. Проєкт має передбачати можливість обрання здобувачами додаткових компонентів поза межами спеціальності для набуття міждисциплінарних компетентностей, а також, за потреби, можливість реалізації елементів дуальної форми навчання.

Важливим етапом є аналіз відповідності ОНП чинним ліцензійним умовам, зокрема щодо кадрового складу, матеріально-технічної бази, інформаційного забезпечення та наявності фахової літератури й періодичних видань. За запитом проєктної групи наукові відділи та адміністративні підрозділи Інституту зобов'язані у визначений термін надавати актуальні відомості про ресурсне забезпечення, необхідне для реалізації програми. На основі отриманих даних робоча група здійснює фінальне оцінювання спроможності Інституту забезпечити повноцінне функціонування нової ОНП.

3.5. Погодження та затвердження освітньо-наукової програми

Процедура погодження та затвердження розробленого проєкту ОНП передбачає проведення внутрішньої і зовнішньої експертизи із подальшим затвердженням програми в установленому порядку. До внутрішньої експертизи залучаються профільні наукові відділи Інституту, Центр науково-освітньої підготовки, а також інші внутрішні стейкхолдери, зокрема представники Ради

молодих вчених. Обов'язковим етапом є оприлюднення проєкту ОНП на офіційному веб-сайті Інституту для громадського обговорення, що дозволяє врахувати зауваження та пропозиції академічної спільноти на етапі проєктування.

Зовнішня експертиза проєкту ОНП полягає в отриманні рецензій або листів підтримки щонайменше від двох зовнішніх експертів – докторів наук, які мають наукові публікації за профілем програми та працюють в інших провідних закладах вищої освіти або профільних наукових установах. Після врахування результатів експертиз та громадського обговорення остаточний варіант ОНП розглядається Вченою радою Інституту. За умови позитивного рішення Вченої ради програма вводиться в дію наказом директора Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України.

3.5.1. Процедура проведення внутрішньої експертизи

Профільний науковий відділ, відповідальний за розроблення проєкту ОНП, розглядає його на своєму засіданні, зокрема на предмет узгодженості з іншими програмами Інституту за відповідною спеціальністю; позитивне рішення (ухвалене за наявності не менше двох третин штатного складу та за підтримки не менше 50% присутніх) оформлюється витягом із протоколу та є підставою для передачі матеріалів на розгляд Вченої ради Інституту. Вчена рада здійснює перевірку збалансованості, реалістичності та повноти документального забезпечення програми, аналізує раціональність розподілу кредитів ЄКТС та відповідність ОНП чинним Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності. Позитивне рішення Вченої ради Інституту, зафіксоване відповідним витягом із протоколу, є підставою для направлення проєкту ОНП керівником (гарантом) проєктної групи на зовнішню експертизу та оприлюднення його для громадського обговорення.

3.5.2. Процедура здійснення зовнішньої експертизи та громадського обговорення

Зовнішня фахова експертиза проєкту ОНП передбачає отримання відгуків від потенційних роботодавців та визнаних фахівців у відповідній галузі (зокрема експертів із закордонних наукових установ та закладів вищої освіти), при цьому мінімально необхідна кількість рецензій становить дві; у разі отримання негативних відгуків проєкт повертається робочій групі на доопрацювання. Паралельно із зовнішньою експертизою проєкт ОНП оприлюднюється на офіційному веб-сайті Інституту для громадського обговорення терміном не менше одного календарного місяця, для чого до центру науково-освітньої підготовки подається пакет документів, що включає: службове подання керівника проєктної групи на ім'я директора Інституту, копію наказу про створення проєктної групи, проєкт програми, витяги з протоколів засідань профільного відділу та Вченої ради Інституту, а також отримані зовнішні відгуки. Усі пропозиції та зауваження, що надійшли під час громадського обговорення та зовнішньої експертизи, підлягають обов'язковому розгляду проєктною групою для фінального вдосконалення проєкту ОНП.

3.5.3. Порядок затвердження освітньо-наукової програми

Для фінального затвердження програми керівник проєктної групи (гарант) не пізніше ніж за два тижні до засідання Вченої ради Інституту подає до Центру науково-освітньої підготовки пакет документів, що включає: наказ про створення проєктної групи, проєкт ОНП, витяги з протоколів засідань профільного відділу (сектору) та Вченої ради про рекомендацію до затвердження, результати громадського обговорення та не менше двох відгуків зовнішніх експертів. Після перевірки дотримання процедур та правильності оформлення матеріалів керівник Центру науково-освітньої підготовки погоджує передачу пакета документів на розгляд Вченої ради Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України.

Вчена рада розглядає проєкт ОНП, враховуючи пропозиції стейкхолдерів, висновки експертиз та відповідність програми Стратегічному плану розвитку Інституту. За результатами розгляду Вчена рада приймає рішення про затвердження програми, направлення її на доопрацювання або надає обґрунтовану відмову. Позитивне рішення Вченої ради вводиться в дію наказом директора Інституту ботаніки, що є підставою для оприлюднення програми на офіційному веб-сайті (упродовж 10 робочих днів), розроблення навчального плану та внесення відповідної інформації до ЄДЕБО. Координацію процесу та контроль за дотриманням процедур здійснює заступник директора з наукової роботи та керівник Центру науково-освітньої підготовки.

4. ПОРЯДОК ПЕРЕГЛЯДУ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

4.1. Процедура та підстави для перегляду

Перегляд змісту та структури освітньо-наукових програм є складником системи внутрішнього забезпечення якості освіти в Інституті ботаніки. Підставами для перегляду та подальшого перезатвердження ОНП можуть бути: зміна профілю програми або стратегічних напрямів наукової діяльності Інституту; рекомендації випускників, роботодавців та інших учасників академічної спільноти; динаміка попиту на ринку наукових та освітніх послуг. Також враховуються потреби в оновленні вибіркової частини ОНП, уточнення назв обов'язкових компонентів, результати моніторингу якості освіти, зміни у кадровому забезпеченні чи науково-технічній базі, а також рекомендації МОН України та Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Перегляд ОНП здійснюється проєктною групою (гарантом) за участю стейкхолдерів не рідше одного разу на два навчальні роки. За результатами моніторингу Вчена рада Інституту приймає рішення про продовження реалізації програми без змін, її оновлення (актуалізацію) або закриття (припинення набору). Результати перегляду та копії оновлених документів обов'язково передаються до Центру науково-освітньої підготовки та оприлюднюються на офіційному веб-сайті Інституту.

4.2. Позаплановий перегляд

Позаплановий обов'язковий перегляд ОНП проводиться у разі виникнення таких обставин:

- внесення змін до нормативних документів щодо шифру та назви галузі знань або спеціальності;
- затвердження нового стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю або внесення змін до чинного стандарту;
- прийняття рішення про перейменування освітньо-наукової програми; необхідність суттєвого оновлення компетентностей або програмних результатів навчання;
- отримання зауважень чи рекомендацій від Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти за результатами акредитаційної експертизи.

Результати позапланового перегляду оформлюються аналогічно до планового: через розгляд на засіданні профільного відділу та подальше затвердження Вченою радою Інституту.

4.3. Основні індикатори перегляду

Основними індикаторами, що вказують на необхідність перегляду ОНП, є: *Актуальність змісту.* Відповідність ОНП сучасним світовим тенденціям та інноваційним дослідженням у галузі ботаніки та суміжних наук для задоволення вимог ринку праці у науковій та освітній сферах.

Стратегічна відповідність. Зміна мети, характеристик чи назви програми згідно зі Стратегічним планом розвитку Інституту.

Професійні стандарти. Оновлення кваліфікацій випускників та переліку посад для працевлаштування відповідно до Державного класифікатора професій та сучасних запитів наукових установ.

Ресурсне забезпечення. Удосконалення матеріально-технічної бази, цифрової інфраструктури та науково-методичного супроводу навчання.

Програмні результати. Необхідність уточнення переліку компетентностей та програмних результатів навчання (ПРН) для підвищення якості підготовки докторів філософії.

Структура програми. Зміна переліку освітніх компонентів, їхнього обсягу в кредитах ЄКТС, форм контролю або структурно-логічної послідовності вивчення.

Кореляція елементів. зміна матриць відповідності компетентностей та ПРН конкретним освітнім компонентам.

Інтернаціоналізація. Розвиток програм академічної мобільності, можливість викладання окремих дисциплін іноземною мовою або створення програм подвійних дипломів.

Форми навчання. впровадження елементів дистанційної, неформальної чи дуальної освіти в межах реалізації програми.

Результати акредитації. Наявність рекомендацій від українських (НАЗЯВО) або міжнародних акредитаційних агенцій.

4.4. Процедура оновлення

Рішення про оновлення ОНП, оформлене у вигляді обґрунтування та

витягу з протоколу засідання профільного наукового відділу, передається до Центру науково-освітньої підготовки для координації подальших дій.

Робоча група (проектна група) здійснює безпосереднє оновлення програми з урахуванням виявлених індикаторів та отриманих рекомендацій. Процедура погодження та затвердження оновленої ОНП відбувається відповідно до встановленого порядку відкриття, розроблення та затвердження освітніх програм, визначеного у розділі 3 цього Положення.

4.5. Процедура закриття

Рішення про закриття ОНП приймає Вчена рада Інституту ботаніки, яке вводитьсь в дію наказом директора. Таке рішення не може бути прийняте, доки за цією програмою продовжують навчання здобувачі вищої освіти.

Закриття ОНП здійснюється з ініціативи:

- проектної групи (групи забезпечення) ОНП;
- вченої ради Інституту;
- центру науково-освітньої підготовки у разі відсутності набору здобувачів на навчання за цією програмою упродовж двох років.

Перелік документів, що подаються на розгляд Вченої ради Інституту для закриття ОНП:

- копія наказу директора Інституту про започаткування ОНП;
- копія поточної затвердженої редакції ОНП;
- витяг із протоколу засідання профільного наукового відділу (сектору) з обґрунтуванням доцільності закриття програми;
- аналітичний звіт Центру науково-освітньої підготовки за результатами моніторингу реалізації ОНП.

5. ПОРЯДОК МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

5.1. Моніторинг

Центр науково-освітньої підготовки здійснює моніторинг ОНП, керуючись Порядком опитування здобувачів вищої освіти та Порядком виявлення і запобігання академічному плагіату в науковій та навчальній діяльності. Метою моніторингу є об'єктивне відображення динаміки якості освітніх послуг, оцінювання актуальності змісту програми, ступеня досягнення програмних результатів навчання та готовності випускників до професійної науково-дослідної діяльності.

До процесу моніторингу та отримання зворотного зв'язку залучаються такі стейкхолдери: наукові працівники Інституту, професіонали-практики (зовнішні експерти), здобувачі вищої освіти та випускники. Під час проведення опитувань організатори інформують респондентів про мету та спосіб моніторингу задля забезпечення достовірності та повноти отриманих відповідей.

У процесі моніторингу ОНП визначається:

- ступінь досягнення цілей освітнього-наукового процесу;

- наявність позитивної динаміки у розвитку здобувачів порівняно з попередніми періодами;
- відповідність рівня складності наукового матеріалу можливостям здобувачів;
- наявність передумов для підвищення професійної компетентності наукових керівників та викладачів Інституту ботаніки.

Напрями моніторингу ОНП:

Оцінювання якості освітньо-наукового процесу через аналіз якості викладання дисциплін, методів навчання та об'єктивності оцінювання; перевірка ефективності наукового керівництва та готовності випускників до самостійної науково-дослідної та викладацької діяльності.

Відповідність суспільним запитам та потребам ринку праці, який передбачає актуалізацію змістового наповнення програми з метою підвищення конкурентоздатності здобувачів у сучасному науковому та високотехнологічному просторі.

Систематичність оновлення через контроль за дотриманням встановленого порядку та термінів перегляду змісту ОНП, а також аналіз ефективності впроваджених змін.

Моніторинг ефективності ОНП за результатами оцінювання якості освітнього процесу проводиться з метою аналізу результативності всіх складників програми. Зокрема, здійснюється збір та аналіз інформації про досягнення здобувачами програмних результатів навчання, що визначають їхню здатність успішно провадити професійну, наукову та викладацьку діяльність.

До цього напрямку моніторингу належать:

- оцінювання рівня задоволеності здобувачів: аналіз фідбеку щодо змісту ОНП, якості викладання та наукового керівництва;
- експертна оцінка якості: моніторинг результатів внутрішніх та зовнішніх експертиз програми (зокрема за результатами акредитаційних візитів);
- контроль публічності: перевірка прозорості та доступності всієї інформації про ОНП для стейкхолдерів на офіційних ресурсах Інституту.
- моніторинг академічної доброчесності через перевірку дотримання етичних норм та принципів академічної доброчесності здобувачами під час підготовки дисертаційних досліджень та наукових публікацій.

5.2. Процедура моніторингу

Моніторинг здійснюється за допомогою таких методів: анкетування, опитування та інтерв'ювання (зокрема здобувачів вищої освіти та випускників для аналізу їхнього освітнього досвіду), а також перевірки наявності документів внутрішньої та зовнішньої експертизи на відповідність критеріям якості. До результатів моніторингу обов'язково додається аналіз сильних і слабких сторін ОНП (SWOT-аналіз), сформований на основі висновків експертів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти та міжнародних акредитаційних агенцій.

За результатами проведених заходів Центр науково-освітньої підготовки складає аналітичний звіт, який подається на розгляд директору Інституту

ботаніки. Звіт має містити узагальнену інформацію та конкретні пропозиції щодо вдосконалення ОНП. Результати моніторингу заслуховуються на засіданні Вченої ради Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України для прийняття управлінських рішень щодо подальшого розвитку програми.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Методичне забезпечення та консультування щодо розроблення і перегляду ОНП здійснює Центр науково-освітньої підготовки Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України. Координацію моніторингових досліджень та процесів оновлення програм забезпечує керівник Центру науково-освітньої підготовки. Контроль за дотриманням вимог цього Положення покладається на заступника директора з наукової роботи.

Особи, залучені до проведення моніторингу ОНП, несуть персональну відповідальність за достовірність та об'єктивність наданої інформації, коректність обробки даних, їх фаховий аналіз, а також за дотримання конфіденційності персональних результатів опитувань.

Відомості про ОНП, зокрема інформація про їх започаткування, оновлення або закриття, оприлюднюються на офіційному веб-сайті Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України. Опис програми відповідного року набору розміщується у спеціальному розділі на веб-сайті з обов'язковим посиланням на повний текст ОНП. Інформація на сайті оновлюється не пізніше ніж через 10 робочих днів після видання відповідного наказу директора.

Відповідальним за формування та зберігання паперової версії ОНП і супровідної документації (навчально-методичного комплексу) є Гарант програми. За повноту та своєчасність оприлюднення інформації про ОНП на веб-сайті відповідають Гарант програми та керівник Центру науково-освітньої підготовки.

Про будь-які дії, заплановані або вжиті за результатами розроблення чи оновлення ОНП, Центр науково-освітньої підготовки має бути поінформований упродовж 10 робочих днів після їх здійснення (ухвалення рішень Вченою радою або видання наказу).